



СРПСКЕ НОВИНЕ

SERBIAN NEWSPAPER

ОРГАНИЗАЦИЈА СРПСКИХ ЧЕТНИКА „РАВНА ГОРА”



ОСНИВАЧ И ДОЖИВОТНИ
УРЕДНИК ВОЈВ. ДОБРОСЛАВ
ЈЕВЂЕВИЋ (1895-1962)

ГОДИНА LXXIV • Број 723 • Септембар 2021. • Чикаго, САД • YEAR LXXVI • No. 723 • September 2021

На краљев
рођендан,
бомбардери
Западних
савезника
разорили су
највећи град
на југу Србије



PRSR-T STD
US POSTAGE
PAID
CHICAGO, IL
PERMIT NO. 3223

Тема броја:

Разарање Лесковца 1944.

УВОДНИ СТУБАЦ

ЋИРИЛИЦА

Владе Србије и Републике Српске усвојиле су по хитној процедури предлог Закона о употреби српског језика у јавном животу и заштити и очувању ћириличног писма. Закон је предат скупштинама, такође по хитној процедури, и оне ће га вероватно ускоро усвојити, с обзиром да обе владе имају скупштинску већину.

Такозване невладине организације и други антисрпски елементи, одмах су устали против овог закона. С друге стране, патриотски блок га подржава.

Тако, на први поглед стиче се утисак да је овај закон, са српског становишта, добар. Међутим, није тако. Јер, по Уставу, ћирилица је већ службено писмо. Потребан је "само" закон који ће то да јасно дефинише, као што је то случај у западним земљама. Пре свега, треба нагласити да је службено исто што и јавно, док приватно свако може да користи и кинеско писмо ако жели.

Незамисливо је да неко у Француској, на пример, француски језик пише немачким словима, мада је разлика између њихових латиница много мања него између српске ћирилице и хрватске латинице, која, у ствари, доминира у Србији. Наравно, она се код већине не доживљава као хрватска, али, ко жели, може да пронађе часопис "Даница Хрватска" и другу литературу у којој је Људевит Гај објашњавао како је то писмо правио за Хрвате. Додуше, он је хтео да писмо буде више налик чешком, али, бечки ментори су га исправили, јер су хтели да писмо Хрвата више личи на српску ћирилицу, како би било лакше наметнуто Србима. Но, то је друга тема.

Овде је тема предлог новог закона, у ситуацији када већ постоји адекватно уставно решење. Тај нови закон прописује да је ћирилица обавезна само за државне установе и фирме, као и све оне који користе државни новац у својим пројектима. Па и ту има изузетака. Уметничко дело може се, на пример, писати само на латиници, што отвара могућност злоупотребе, јер се много тога може прогласити уметничким делом.

Према томе, овај закон ће легализовати постојеће стање, у коме је на мала врата - противустановно - такозвана СР латиница, не само уведена у употребу, већ и постала доминантна у односу на "СР ћирилицу". Такође, пошто законодавац нема снаге да каже како "СР латиница" не постоји, он је меша са изворном латиницом, која се користи нарочито у медицини, и уопште, у предлогу закона видимо низ конфузних ситуација.

Милослав Самарџић

ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА

Устоличен митрополит црногорско-приморски Јоаникије



ЦЕТИЊЕ - У манастиру Светог Петра Цетињског 5. септембра је, након свечане архијерејске литургије, устоличен митрополит црногорско-приморски Јоаникије.

"Овим свечаним чином ми нисмо дошли било шта да отнемо, било кога да угрозимо или не дај боже било шта да украдемо. Дошли смо да извршимо свети чин устоличења на место архијереја ове епархије", рекао је Порфирије и додао да је Јоаникије постављен вером божјом да служи свету литургију, која није ништа друго до царство небеско међу нама.

Пре митрополита Јоаникија на Цетињу је устоличено 40 митрополита црногорско-приморских Српске православне цркве. За разлику од ранијих, на устоличењу данас није било народног збора, али ни политичара.

Он је на тој дужности заменио преминулог митрополита Амфилохија.

Свештеници цетињског манастира дочекали су митрополита Јоаникија омиљеном песмом претходног митрополита Амфилохија - "Јечам жела".

Потом се из манастира три пута проломало "Достојан".

Митрополит црногорско-приморски Јоаникије који је данас устоличен у Цетињском манастиру, изјавио је да је све учињено да због тог свечаног чина не буде подела, а да ће требати доста времена да оне буду уклоњене.

Он је, у обраћању након устоличења, затражио опроштај због непријатности и подела које је тај чин изазвао, и истакао да су те поделе вештачки изазване.

"Опростите због те непријатности и тих подела које су вештачки изазване. Све смо учинили да их не буде и да их уклонимо, али требаће нам доста времена", рекао је митрополит Јоаникије у Цетињском манастиру.

Митрополит је поручио и да неће причати о мукама, већ ће, како каже, благодарити Богу, једином истинитом творцу свега видљивог и невидљивог.

Према његовим речима, митрополија црногорско-приморска била је и остала један од најјачих стубова у великој одуховљеној грађевини СПЦ кроз целу њену историју.

"Заблистала је светошћу њених архијереја, подижника и мученика, лепотом њених светиња и непрекидног уметничког стварања", рекао је устоличени митрополит Јоаникије.

Након устоличења, митрополит Јоаникије захвалио је патријарху српском Порфирију и светом архијерејском сабору на, како је истакао, достојанству на које је изабран.

Радио-телевизија Војводине

ПРЕТПЛАТА ЗА: „СРПСКЕ НОВИНЕ“
SUBSCRIPTION TO: "SERBIAN NEWSPAPER"
\$30 USD годишња претплата / annual subscription
 Прималац / Make check payable to: OSC Ravna Gora
 Пошаљите претплату на / Mail your subscription to:
OSC Ravna Gora – Serbian Newspaper
P.O. Box 745, Grayslake, Illinois 60030-9998 U.S.A.
 or paypal.me/srpskenovine

6 издања годишње на 16 страна / Published 6 times annually on 16 pages.

Можете послати прилоге на исту адресу / Donations can be sent to the same address.

Име/Name: _____
 Адреса/Address: _____
 Место/City: _____ Држава/State: _____
 ЗИП/ZIP: _____ Земља/Country: _____
 Е-пошта/Email: _____ Тел/Tel. _____

Мејл "Српских новина": srpskenovine@osc-ravnagora.com

СРПСКЕ НОВИНЕ
SERBIAN NEWSPAPER

Гласило
 Организације
 српских четника
 „Равна Гора“
 Чикаго

Прилоге и претплату,
 тако да се као прималац
 значи "Organization of
 Serbian Chetniks", слати
 на адресу благајника:
 OSC "Ravna Gora"
 P.O. Box 745
 Grayslake, IL 60030-9998
 U.S.A.
 or paypal.me/srpskenovine

Електронска пошта:
srpskenovine@osc-ravnagora.com
 Телефон:
 1 847 951 9622
 Председник Организације:
 Драган Селаковић
 Секретар Организације:
 Душан
 Иванчевић

Уредник
 "Српских новина":
 Милослав Самарџић
 Администратор новина:
 Никола Мандић ст.
 Редакциони одбор:
 Душан Иванчевић,
 Никола Мандић ст.,
 Драган Селаковић,
 Милош Пушкар.

Сарадници:
 Мр Драган Крсмановић,
 Ратко Лековић,
 Младомир Ђурчић, Ненад
 Јаковљевић, Милутин
 Велисављевић, Драган
 Топаловић.
Рукописи се не враћају.

Тема броја

Разарање Лесковца 1944.

На сам дан краљевог рођења, 6. септембра 1944, бомбардери Западних савезника разорили су највећи град на југу Србије и убили преко 1.000 цивила. Савезничке бомбардере наводили су - комунисти. Како и зашто се ово десило?



Лесковац непосредно после бомбардовања:
Група грађана раишчићава рушевине

ПИШЕ: Милослав САМАРЏИЋ

Када се пред Рачићевом 4. групом јуришних корпуса Титовог генерал Коча Поповић повукао са Јастрепца, преко Топлице и Јабланице на Косово и Метохију, отуда је 24. јула 1944. године свом команданту послао следећи извештај:

"Ситуација се нагло и озбиљно компликовала, 21. и 24. дивизија праћене четничким јединицама пошле су за нама. Сада се три наше дивизије налазе између комуникација Лебане - Медвеђа - Оруглица. Борба се води на линији. Пробајуће по могућности у више праваца. Захтевајте хитно дејство авијације на Лесковац, Врање и Приштину, и на комуникацију између тих места."

Дакле, пошто офанзива према централној Србији није успела, обласни комунистички командант тражи да англоамерички бомбардери разоре српске градове. Он каже да се повлачио "праћен четничким јединицама", не помињући Немце, јер нити су они нападали њега, нити он њих. Комунисти су често измишљали борбе против Немаца као изговор за своје поразе од четника, али не и овом приликом.

Наведени радиограм је класичан захтев за деловање авијације у позадини непријатеља - а непријатељи Коче Поповића су Срби - да би се спремио терен за нови фронтални напад.

Токов августа дивизије под

командом Коче Поповића и даље су водиле велике бојеве само са четницима. Немачке снаге у овој области биле су симболичне, док су се, када је реч о Бугарима, комунисти определили за преговоре и сарадњу.

Уочи почетка Операције "Недеља пацова" - чији циљ је, наводно, био да савезничка авијација спречи повлачење Немаца са Балкана - Поповић наставља да шаље извештаје против четника и да тражи бомбардовање Лесковца. Писао је уобичајене пароле о "појачаном терору четника", наводећи чак да они "кољу са српом", како по селима, тако и по градовима. "Задњих дана по Београду, Лесковцу и другим градовима направили су покољ. Кољу и демократски оријентисане грађане", јављао је 29. августа. Следећи Поповићев радиограм, послат истог дана, састојао се од само једне реченице:

"Најхитније потребно озбиљно бомбардовање Лесковца."

Значи, не војних објеката у Лесковцу, већ самог града. Не ни чет-

ника, већ цивила, за које је управо написао да их четници немилице кољу. Поповић се после уобичајене пропаганде о клању, која је подразумевала како народ једва чека комунисте да га заштите, вратио на суштину приче: бомбардовање позадине непријатеља као припреме за фронтални пешадијски напад.

Пошто офанзива према централној Србији није успела, обласни комунистички командант тражи да англоамерички бомбардери разоре српске градове

Истог дана он шаље још један радиограм Врховном штабу:

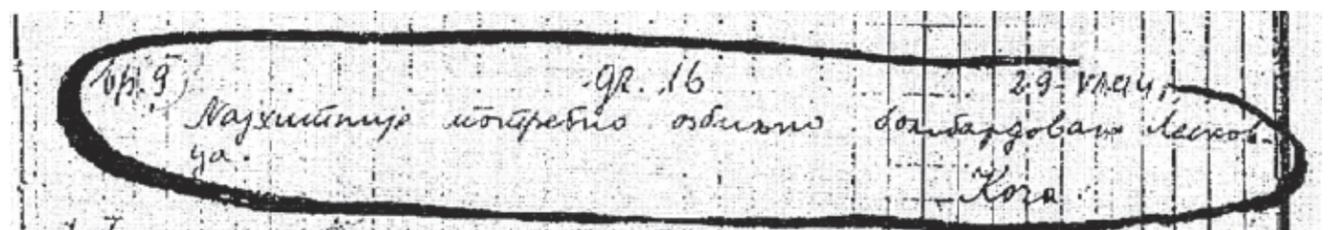
"Бугари у Лесковцу разоружани од Немаца и четника, сем 200 који побегли ка Власотинцима. У Лесковац дошао Брајевић са Јабланичким корпусом, јачине 1.200. У граду има 12 тенкова, од којих пет великих."

У стварности, четници су 29. августа ослободили Лесковац, савладавши гарнизон састављен од

Немаца и албанских есесоваца. Немачки крајскомандант је убијен, а освојен је богат ратни плен. Саопштавајући наведену лаж, Поповић се послужио још једном тезом комунистичке пропаганде: да су четници, сем тога што масовно кољу народ, у савезу са Немцима. Иначе, четничке формације нису му биле познате. Мајор Блажа Брајевић био је командант 1. косовског, а не Јабланичког корпуса. Брајевићева јединица прошла је кроз Лесковац и наставила ка југу, где је вршена концентрација снага у покушају заустављања Немаца који су се отуда очекивали.

И сам ток бомбардовања српских градова сведочи да она нису имала везе ни са комуникацијама, ни са повлачењем Немаца, нити уопште са окупаторима. Примера ради, један лесковачки историчар овако је описао страдање свог града, 6. септембра 1944. године, када су бомбардери које је тражио Коча Поповић најзад стигли:

"Америчке бомбардерске формације су и раније надлетале Лес-



Оригинална депеша Коче Поповића: "Најхитније потребно озбиљно бомбардовање Лесковца".
(Извор: Народни музеј Лесковца)

ковац у правцу Румуније, тако да су тога дана на рођендан краља Петра Другог грађани Лесковца радознало посматрали наилазак авиона не очекујући бомбардовање...

Рушило се све без икаквог реда. Град је једноставно требало сравнити са земљом... Гимназије више није било... Не само да је зграда срушена, већ је и цела околина око зграде била изрована и начичкана дубоким левкастим рупама од бомби. Нестало је и малог ђачког парка. Богаташка четврт око Гимназије је потпуно уништена. Нема више виле Тонкића са водскоцима у дворишту, ни лепих кућа породица Гичић, Гроздановић и Тонић, ни старе турске куће Гурбанивића...

Сам споменик ослободиоцима Лесковца из Првог светског рата није био ни окрзнут. Стајао је поносито и гордо усред рушевина око себе, као опомена и знак да је наш народ неуништив...

Врисак жена, људи и деце парао је небо, родитељи су тражили своју децу, свуда рушевине и мртва стока, смрад од изгорелих тела, ваздух пун отровног мириса и прашине, делови тела бачени чак на електричне жице или околне кровове, а по двориштима коса, ноге, руке и просути мозгови погинулих. Река је била пуна народа. Чуо се плач, лелек и нарицање са свих страна. Рањени су се полагано кретали речним коритом уз помоћ неповређених. Деца су избезумљено

бежала на све стране уз неку чудну вриску. Цела ова маса кретала се ка Хисару.

После бомбардовања Лесковац је изгледао стравично: многе улице су биле потпуно раскопане, вода је избијала из порушених испуцалих цеви, улицама се није могло проћи од стакла, ватре и дима који се дизао из згаришта. Фабрички димњаци су штрчали у небо читави и пркосни а око њих није било града. Видела се чаршија, али сада са патрљцима порушених палата, трговина и хотела. На бруталан начин побијени недужни становници, уништена имовина. У овом бомбардовању страдале су читаве породице и многе избеглице, које су у овом граду биле нашле уточиште после протеривања из других места од стране усташа, бугарских фашиста и балиста...

Прва процена ратне штете показала је енормну цифру од преко две милијарде тадашњих динара. Пописом је утврђено да је овим савезничким бомбардовањем срушено 475 зграда...

Погинуло је преко 1.000 становника, махом жена, деце и старијих људи, што није ни коначна ни прецизна бројка. Извесно је само да је 6. септембар најтежи дан Лесковца у његовој шествековној историји...

Мора се, на жалост, констативати да Лесковац не потврђује ни оправданост таквог плана 'Ратвик', а још мање оправданост Коче Поповића, јер бомбардовање Лес-



Остаци једне од највреднијих палата Лесковца

ковца није убрзало спровођење Операција 'Ратвик', нити је омело повлачење немачких јединица из Грчке."

Као и у другим приликама, да би оправдали бомбардовање, Британци и комунисти слали су извештаје да је оно изведено успешно. Генерал Фицрој Маклејн, који је разарање града посматрао са оближњег брежуљка, не крије да је

убијено много цивила, али то оправдава наводно великим немачким губицима, за које је сазнао "из причања избеглица". Ово су његове речи:

"Губици међу цивилним становништвом били су велики, али се, из причања избеглица, могло закључити да је напад постигао своју сврху: било је неколико директних погодака на куће у којима су се на-

Војвода Ђујић:

Разорили су Книн, а заобилазе немачке и усташке положаје

Војвода Момчило Ђујић, командант Динарске четничке дивизије, известио је Дражу 3. априла како Западни савезници у Книнској крајини систематски бомбардују српска насеља и положаје четника, док Немце и усташе остављају на миру. Ђујић је писао:

"Данас Савезници са 40 бомбардера поново бомбардовали Книн, а преко радија поново на своју срамоту објавили да су тукли теретну железничку станицу у Книну и Дрнишу. Лажу пси! Дрниш уопште нису бомбардовали, бацили су на два километра поред Дрниша бомбе у поље... Бацали су бомбе и на планину Мосач, на коте где наши држе стално положаје. Разуме се, где би тукли Дрниш кад се тамо налази усташки логор и усташке бојне. Бомбардовали су Книн и околину у кругу три километра. Среда, не бирајући објект. Нарочито горњи део града, српски, сравњен је са земљом. Српска црква у центру града погођена два пута директно исчезла је са лица земље...

Обушављен је овамо саобраћај на железничкој прузи Книн - Шибеник али не ради енглеског бомбардовања, него ради тога што смо ми саботажом уништили и последње две локомотиве које су на овој линији имали. И са те стране нема разлога да се Книн туче осим само једно, једини разлог, а то је што је Книн центар једне велике српске покрајине.

Бомбе су пале и у околину. На три километра од Книна према Динари погођена је директно приватна болница иако је имала јасно обележје знакове црвеног крста. Страдало је много болесника а болница је уништена. Колико се до сада зна погинуо је један војник Немац а двојица су рањена. Цивила има око 270 мртвих и рањених.

Источно од Книна тукли су штаб једног нашег батаљона у селу Миљи испод Козјака, порушено неколико кућа. Мртвих није било. Ово се у никојем случају не може сматрати случајношћу. Шта све ово значи? Куд све ово води? Зашто наша влада ћути и шта наша влада ради?

Туку се српска села и градови, национална наша упоришта и збегови, места у којима нема окупатора или их исти не користе за своје ратне циљеве, међутим не туку се ратни циљеви, војни објекти ни места у којима бораве десетине хиљада и дивизије немачких војника и усташа. Као што је на пример Сињ и Госпић, где осим тога постоје огромна слагалишта ратног материјала и има аеродрома којима се служи непријатељ. Глас наше јавности бунтовно се диже против наших такозваних савезника Енглеца и Американаца на које се сада у народу почиње гледати другим очима.

Има ли икога ко нас не гони и уништава. Усташе, Немци, комунисти, Мађари, Бугари, Арнаути, па сада и наши наводни савезници Енглеца и Американци. Поводом свега овога тражимо разјашњење одмах Енглецима и Англоамериканцима и хитно објашњење од наше владе која... (нечитка реч - прим. аут) ради тога треба или одмах да се повуче.

Број жртава

Прецизан број жртава бомбардовања српских градова од стране Западных савезника није утврђен. Сачињени су пописи у појединим градовима, попут Лесковца, где је "нађено 708 имена и презимена погинулих грађана". Лесковачки историчари додају да ово није коначна цифра, из више разлога: погинуло је много избеглица, о којима није постојала евиденција, страдале су комплетне породице и протекло је исувише много времена пре него што је ово питање могло доћи на дневни ред (пола века). Зато се сматра да је 6. септембра 1944. године у Лесковцу погинуло преко 1.000 људи.

Слична ситуација је и у Нишу. Пописана су имена 664 од преко 1.000 погинулих у многобројним савезничким бомбардовањима овог града.

Највише грађана је, несумњиво, страдало у Београду. Тачна цифра зна се само за бомбардовања 16. и 17. априла: 1.161 мртв и 1.468 тешко рањених. Немачка авијација је 6. априла 1941. године убила око 2.500 Београђана. Међутим, пошто су Западни савезници бомбардовали Београд више пута, то су они убили знатно више људи - вероватно преко 4.500.

Постоји неколико верзија о томе колико је пута авијација Западных савезника разарала престоницу. Доња цифра је девет бомбардовања, и то 16. и 17. априла, 18. маја, 6. јуна, 3. јула, 3, 6, 8. и 18. септембра.

Чешће него Београд, али са мањом разорном снагом, бомбардован је Ниш, као и Подгорица, која је жестоко гађана и новембра 1944. године. Примера ради, у радиограму потпуковника Павла Ђуришића потпуковнику Захарију Остојићу од 10. новембра, каже се и следеће: "Подгорица четири дана узастопно бомбардована. Ње више не постоји. Бачено око 3.000 бомби."

По више пута бомбардовани су или митраљирани Книн, Сарајево, Краљево, Земун, Алибунар, Нови Сад, Смедерево, Никшић, Њуприја и Поповац код Параћина.

Најмање по једном нападнути су Бањалука, Сремска Митровица, Рума, Велики Бечкерек (Зрењанин), Гроцка (разорен центар), Крушевац, Пећ, Крагујевац, Ковин, Панчево, Велика Плана, Бијело Поље, Пријеполје, Лесковац, Куршумлија, Прокупље, Вучје, Лебане, Грделица, Подујево, Рашка, Сталаћ, Косовска Митровица, Приштина...

Према томе, укупан број жртава бомбардовања српских градова од стране Западных савезника свакако је далеко изнад 10.000 убијених цивила, уз више десетина хиљада рањених.



Гробови породица Гичић, Максимовић, Борђевић и Тимовић, страдалих у бомбардовању Лесковца

лазили Немци, уништен је велики број њихових аутомобила и оклопних возила..."

Као школован официр, Маклејн је свакако знао да позивање на приче неименованих избеглица није професионално. Он је то учинио да би избегао фантастичне цифре из комунистичког извештаја, које гласе:

"Данас је бомбардован Лесковац у три таласа... Према прикупљеним подацима погинуло преко 500 Немаца, преко 200 четника и 300 добровољаца."

У радиограму послатом дан уочи бомбардовања, Коча Поповић је писао да су у Лесковац са југа стигле чак две немачке дивизије, са

200 возила. У стварности, међутим, после одласка четника у град су ушле незнатне немачке снаге.

У радиограму послатом дан уочи бомбардовања, Коча Поповић је писао да су у Лесковац са југа стигле чак две немачке дивизије, са 200 возила. У стварности, међутим, после одласка четника у град су ушле незнатне немачке снаге

Зато су и губици Немаца били минимални. Цитирани лесковачки историчар пише да је погинуло

свега 20 Немаца, али та цифра није поуздана, јер је дата на основу исказа сведока, тј. није документована.

Као најпоузданији могу се узети подаци из писма капетана Живојина Митића, команданта Владинског корпуса, од 13. септембра. Митић је писао некој партизанској команди, поред осталог и ово:

"На Лебане у Јабланици напали су (четнике - прим. аут) такође Бугари и босански партизани, муслимани-балије у црвеним фесовима, а у бомбардовању Лесковца узели су учешћа и хрватски пилоти Јосипа Броза Тита и то у наш највећи национални празник - рођендан Њ. В. краља Петра Другог. Ови гангстери

и србождери побили су на најзверскији начин преко 2.000 жена, деце. Лесковац је срањен и замро, Ниш такође. Немаца је погинуло свега осам. Увече је радио Лондон Јавио: "Погођени сви војнички објекти, и изгинули многи немачки војници". Међутим, није срушена ни једна фабрика, нити погођен ма који војнички објекат. То се зове политиком Хрвата и народноослободилачке војске."

Не може се са сигурношћу рећи да ли је Митић мислио на погинуле Немце у Лесковцу, или и у Нишу, који је тих дана поново бомбардован. Погинулих четника у Лесковцу, разуме се, није било.

Комунисти траже: Бомбардујте српске, а не и хрватске и словеначке градове

Планска употреба западне авијације у корист југословенских комуниста уговорена је на конференцији Черчила, Рузвелта и Стаљина у Техерану. Предвиђено је да се о детаљима бомбардовања касније договоре Черчил, британски официр за везу код партизана генерал Фицрој Маклејн и Ј. Б. Тито. Договор се састојао у томе да комунистички Врховни штаб јави Западним савезницима шта треба бомбардовати и они су то и чинили.

"Јавите нам која мјеста треба бомбардовати", писао је Ј. Б. Тито својим командантима, пошто му је Маклејн пренео Черчилову поруку. Бомбардовање Подгорице и других већих места у Црној Гори тражио је локални командант Пеко Дапчевић. После налета савезничких авиона он је известио да су "у Подгорици бомбардовани углавном војнички објекти", као и да је "морални ефекат бомбардовања добар". У ствари, било је убијено преко 2.000 цивила, уз незнатне немачке губитке. Из Србије бомбардовања је најупорније тражио Коча Поповић.

Међутим, када су словеначки комунисти тражили бомбардовање Љубљане, Едвард Кардељ им је из Врховног штаба, са Виса, одговорио:

"Не разумем које вас потребе терају на то и у чију корист би било то бомбардовање. Нема сумње да би у Љубљани било на хиљаде наших мртвих људи, а непријатељ би претрпео готово никакве губитке. У томе имамо искуство из целе Југославије. Имајте на уму да савезнички авиони бомбардују на посебан начин, тако да покривају целе површине. Можете лако замислити како би то изгледало у Љубљани. Била је то крајња лакоумност и неодговорност пред својим народом немати у виду све те моменте. То важи не само за Љубљану, већ и за друге тачке."

Наравно, ово није било "искуство из целе Југославије", јер су поред словеначких од тепих бомбардовања били изузети и хрватски градови. По захтевима Ј. Б. Тита и његовог Врховног штаба, а у договору са Британцима, бомбе су "на посебан начин" бацане само на српске градове.

Крајем 1944. године, када на истоку земље није било Немаца, поново се поставило питање бомбардовања Загреба. Више се није могла прикрити чињеница да се главне немачке снаге налазе у хрватској престоници и другим већим хрватским градовима, где су поштеђене дејства савезничке авијације. Комунисти су, међутим, забрањивали не само бомбардовање хрватских градских центара, већ и њихових околина, док о ваздушним нападима на усташке и домобранске јединице није било говора.

На ово су савезничке мисије уложили приговор Главном штабу Хрватске, који се обратио Врховном штабу. Ј. Б. Тито је одговорио 26. децембра 1944, следећом наредбом:

Неколико наших градова без неке нарочите војничке користи упропашћени су од стране савезничке авијације. Забрањујемо бомбардовање непосредне близине Загреба. Споразумите се са њима (савезничким мисијама - прим. аут) да бомбардују комуникације када се крећу непријатељске јединице, па и мања мјеста где су по вашим поузданим информацијама јаче непријатељске концентрације.

Позивајући се на ово наређење, Главни штаб Хрватске 28. децембра пише 4. ударном корпусу да се забрањује "бомбардовање градова", као и да се од савезничких мисија "тражи бомбардовање комуникација и мањих места, под условом да се располаже поузданим подацима о концентрацији непријатељских снага".

Из рада Организације српских четника "Равна Гора"

Резолуција са 68-ог Конгреса

Шездесет осми Конгрес Организације српских четника "Равна Гора" одржан је у просторијама Цркве Свети Сава у Мерилвилу, Индиана, САД, у суботу 19. јуна 2021. године

На Конгресу је донета следећа Резолуција:

1. Поздрављамо Српску православну цркву на челу са новоизабраним патријархом г. Порфиријем и Краљевски дом Карађорђевића, као две националне установе, које у српском народу представљају битну и важну улогу и уживају највеће поштовање. Истовремено, изјављујемо топли захвалност демократским државама, које су Србе примиле да се настане у њиховој средини.

2. Тражимо од влада Републике Србије, Републике Српске, Републике Српске Крајине, Републике Црне Горе и осталих суседних републике у којима српски народ живи, да у међународним форумима енергично захтевају заштиту Срба на тим територијама и повратак оних који су били протерани са вековних српских огњишта. Питања геноцида над српским народом у „Независној држави Хрватској“ у Другом светском рату и у *АВНОЈ-евским створеним републикама после рата, морају бити стално држана отворена, а српски интереси брањени.

(*Антифашистичко Веће Народног Ослобођења Југославије, које је створило вештачке комунистичке југословенске републике и аутономне покрајине)

3. Упућујемо апел владајућој гарнитурџи и опозиционим странкама у Републици Српској да смире

настале тензије. Позивамо их да се угледају на демократске западне земље, у којима се политичке партије не споре око елементарних националних и државних интереса.

4. Позивамо владе Србије, Српске и Црне Горе да као и остале источноевропске земље на недвосмислен начин осуде комунизам, да отворе архиве тајних полиција, и да коначно начине спискове жртава комунистичког режима. Са жаљењем констатујемо да је рад државне комисије за утврђивање злочина комуниста у Србији саботиран и да је она на крају укинута, иако је у међувремену направила списак од чак 60.000 жртава комуниста. Тражимо да држава Србија открије имена оних који су убијали четнике и српске цивиле у земљи и у емиграцији и да их осуде, и да коначно открију Дражин гроб.

Позивамо владе Србије, Српске и Црне Горе да као и остале источноевропске земље на недвосмислен начин осуде комунизам, да отворе архиве тајних полиција, и да коначно начине спискове жртава комунистичког режима

5. Осуђујемо јачање комунистичке пропаганде у Републици Србији, Републици Српској и Републици Црној Гори у последње

време. У Србији се поново подижу споменици чак и најозлоглашенијим комунистима. На разним манифестацијама све више се виде црвене звезде петокраке. Сматрамо да ни у једној бившој социјалистичкој земљи не може бити напретка без темљно спроведене дебољшевизације. Такође, осуђујемо покушај „српске“ владе за нетачне изјаве што се тиче спасавања савезничких вазухопловаца за време Другог светског рата. Да подсетимо, ђенерал Михаиловић и Краљевска војска којом је командовао, заједно са америчком мисијом Халијард, је искључиво заслужна за ово дело, а не партизани, како тумачи председник Вучић.

6. Са жаљењем констатујемо да у Отаџбини ни данас није враћена имовина огромној већини наследника жртава комуниста, па су они принуђени да траже правду и на међународним судовима. Тражимо да држава Србија одреди правног заступника који ће на рачун државе радити у интересу оштећених.

7. Осуђујемо одлуку Апелационог Суда у Београду на 17. маја 2018. да укине одлуку суда у Ваљевоу о рехабилитацији Николе Калабића. Тражимо да Главни суд у Београду призна одлуку суда у Ваљевоу о ослобађању кривице Николе Калабића. Такође сматрамо да реч „рехабилитација“ треба да се брише јер нема смисла „рехабилитовати“ некога ко је страдао за српски народ и слободу.

8. Позивамо владу Црне Горе да у што краћем времену потпише темљни уговор са СПЦ. Поздрављамо избор Високопросвећеног владике г. Јеоникија за митрополита Црногорско-приморске епархије. Осуђујемо признање „геноцида у Сребреници“ од црногорског примјера и од пославнике Народне скупштине.

9. Подржавамо идеју у Србији и предлог да се име ђенерала Драже Михаиловића да Војној школи и главном мосту у Београду. Такође тражимо укидање комунистичких назива широм српских земаља.

10. Апелујемо на Србе у избеглиштву и четничке породице, да наставе са несебичним помагањем рођака у Отаџбини, како би заједно олакшали штетне последице комунистичке економске политике.

11. Молимо да СПЦ замрзне било какве разговоре са Ватиканом и осталим екуменистима све док Ватикан не призна геноцид учињен над српским народом у Јасеновцу, Градишци, Јадовну и у осталим местима масовног убијања Срба у Другом светском рату, као и у ратовима деведесетих година.

12. Противимо се разним видовима похлепе, корупције, бездушности, себичности и лености, којима је комунистички режим народ удаљио од традиционалног начина живота. Васпитна политика српске државе мора да буде утемељена на примерима задужбичарства, домаћинске радности, великодушности, скромности, да-

режљивости, праштања и повратка на врлине, које су нас красиле кроз векове. Такође, позивамо српски народ широм света да омаловажи прославе и сваке врсте манифестације такозване „народноослободилачке борбе“, чији је резултат прогон српског народа и српске православне цркве са својих вековних огњишта на Косову и Метохији у Хрватској и другим крајевима Југославије, (ово је последица извршење одлуке са 4. Конгреса Комунистичке партије Југославије одржаног 1928. у Дрездену).

13. Да би ОСЧ "Равна Гора" испунила преузете обавезе и остала борбена национална целина, мора повести рачуна о подмлађивању, повећању чланства, оснивању нових одбора и осавремењивању идеја равнорских четника. Тиме ће се сачувати углед Организације, и на свим континентима још гласније чути громка четничка реч.

Осуђујемо све потезе оних српских политичара и државних функционера које доприносу у признавање независности Косова. Од њих тражимо неопозиве оставке са положајима

14. Позивамо све братске четничке организације у емиграцији (ПСЧ Равне Горе, ОСЧ Гаврило Принцип, Удружење Бораца КЈВ, ОСЧ Краљ Петар II) да се ујединимо у једну родољубиву организацију српских четника.

15. Осуђујемо све потезе оних српских политичара и државних функционера које доприносу у признавање независности Косова. Од њих тражимо неопозиве оставке са положајима.

16. Тражимо од државе Републике Србије да почму са поступком прелазка у парламентарну монархију са династијом Карађорђевић на престол.

17. Молимо Српску православну цркву да прогласи Војводу Трећег српског устанка ђенерала Драгољуба Дражу Михаиловића, светим мучеником, и да се прогласи 17. јул као црквени празник. Тражимо од државе Србије да прогласи тај дан и за државни празник. Такође апелујемо на америчког председника Џосефа Бајдена и амерички Конгрес да повуку незаконито признање Косова и да коначно приступе подизању споменика верном савезнику из Другог светског рата ђенералу Драгољубу Дражи Михаиловићу у Вашингтону.

18. Тражимо да држава Србија прогласи 11. мај за Дан Устанка Србије у Другом светском рату.

ПРЕДСЕДНИК СЕЛАКОВИЋ

НА ДРАЖИНОМ ДАНУ 17. ЈУЛА 2021.

Либертвил, Илиноис С.А.Д.

Часни оци, драга браћа наша представници славнога Покрета српских четника „Равне Горе“, драги председниче Српске народне одбране у Америци брате Драгане Вујошевићу, драги председниче Српске братске помоћи брате Александре Радојевићу, драга наша српска омладина, драга браћа и сестре,

ПОМАЖЕ БОГ!

Сви знамо због чега смо се окупили данас на ово зборно место, да одамо дужну пошту нашем Чича Дражи и његовим борцима. Данас је 75. година од мучке погибије ђенерала Драгољуба Драже Михаиловића од стране комунистичких зликоваца.

За пример шта значи бити четник, добар Србин и патриота су наша данас са нама овде двојица четника са терена. Наш чика Перица Совиљ и чика Мирко Вукелић који су се борили за краст часни и слободу златну баш под командом ђенерала Драже, војводе Ђујића и војводе Јевђевића.

Знајући да и данас дању нам је највећи непријатељ, баш ти исти комунисти, једини и прави начин како ћемо до коначне победебраћо и сестре, је да се сваки Србин појави овде где смо ми данас и сваког 17-ог јула. Да заједно са нашим владиком сви заједно будемо овде пред овим споменицима и да се помолимо Богу и одамо пошту Чича Дражи, војводи Момчилу Ђујићу, војводи Павлу Ђуришићу и свим палим од У име Организације српских четника „Равна Гора“, хвала свима што дођосте данас браћа и сестре, а поготово нашој српској омладини.

*С'вером у Бога, слобода или смрт!
За једну јединствену велику Србију!*

*Драган Селаковић
Председник О.С.Ч. „Равна Гора“*

Одбор за Резолуцију

Organization of Serbian Chetniks "Ravna Gora"

Resolution from the 68th Congress

68th Congress of the Organization of Serbian Chetniks "Ravna Gora", held at Saint Sava in Merrillville, Indiana, USA, on Saturday, June 19, 2021.

The following Resolution was passed at the Congress:

1. We send greetings to the Serbian Orthodox Church and to the newly elected Serbian Patriarch Porfirije, and to the Royal House of Karađorđević, as two national institutions, which represent an important role and enjoy the utmost respect in the Serbian people. At the same time, we express our warm gratitude to the democratic countries that have received Serbians in their midst.

We urge the governments of Serbia, Srpska and Montenegro, to follow the lead of other Eastern European countries, to condemn Communism, to open top secret police dossiers, and to finally document a list of victims of the Communist regime

2. We ask the governments of the Republic of Serbia, the Republic of Srpska, the Republic of Srpska Krajina, the Republic of Montenegro and other surrounding republics in which Serbian people live, to vigorously demand the protection of Serbs in those regions in international forums, and the return of those who were expelled from their centuries old Serbian lands. The issues of genocide against the Serbian people in "the Independent State of Croatia" during World War II and in the *ACNLY created republics after the war, must be kept open and Serbian interests defended.

(*Anti-fascist Council of the National Liberation of Yugoslavia. This council was responsible for the creation of the illegal Communist republics and autonomous provinces of Yugoslavia.)

3. We appeal to the ruling and opposition parties in Republika Srpska to calm tensions that have arisen. We urge them to look upon the Western democratic countries, in which political parties do not dispute elementary national and state interests.

4. We urge the governments of Serbia, Srpska and Montenegro, to follow the lead of other Eastern European countries, to condemn Communism, to open top secret police dossiers, and to finally document a list of victims of the Communist regime. With regret, we find that the work of the state commission to determine the crimes committed by the Communists in Serbia was sabotaged and eventually abolished, although it documented a list of as many as 60,000 victims of the Communists. We are asking the state of Serbia to reveal the names of those responsible for the mass executions of Chetniks and Serb civilians in the country as well as abroad after the war, and to finally disclose the location of Draža's grave.

5. We condemn the strengthening of Communist propaganda in the Republic of Serbia, Republic of Srpska and Montenegro. In Serbia, monuments are being raised again even to the most notorious Communists. At

various events, the red star is increasingly visible. We believe that there can be no progress in any post-socialist country without thoroughly carrying out de-bolshevization. Also, we condemn the attempt by the Serbian government for false statements regarding the rescue of Allied Airmen during World War II. As a reminder, General Mihailović and the King's Army (in which he was in command of) together with the American Rescue Mission Halyard are exclusively credited for that deed, not the Partisans as President Vučić explains it.

6. With regret, we have concluded even today in the Fatherland, property confiscated by the Communists has not been returned to the vast majority of their rightful owners, and so they are forced to seek justice in international courts. We ask that the state of Serbia designate legal representatives who will work for the state and on the state budget in the interest of the injured parties.

7. We condemn the decision of the Appellate Court in Belgrade made on May 17, 2018, to nullify the decision of the Valjevo court to rehabilitate Nikola Kalabić. We ask that the Supreme Court recognize the decision of the court in Valjevo to release Nikola Kalabić of conviction or guilt. We also consider the word "rehabilitation" void as it is inappropriate to "rehabilitate" someone who suffered for the Serbian people and for freedom.

We condemn all the actions of those Serbian politicians and state officials who contribute to the recognition of Kosovo's independence. We demand their irrevocable resignation from their positions

8. We call on the Government of Montenegro to sign a fundamental agreement with the Serbian Orthodox Church as soon as possible. We welcome the election of His Eminence Bishop Jeonikija to Metropolitan of the Montenegrin-Littoral Diocese. We condemn the recognition of "genocide in Srebrenica" by the Montenegrin Prime Minister and by members of the National Assembly.

9. We support the idea in Serbia and the proposal to name the Military School, General Draža Mihailović, as well as the main bridge in Belgrade. We also seek the abolition of Communist names throughout Serbian countries.

10. We appeal to our recent immigrants and Chetnik families to continue with their unselfish help of relatives in the Fatherland, in order to ease the harmful consequences of Communist economic policy.

11. We ask that the SOC freeze any talks with the Vatican and other ecumenists until the Vatican recognizes the genocide committed against the Serbian people in Jasenovac, Gradiška, Jadovno, and other areas of mass killings of Serbs in the Second World War and in the wars of the

1990s.

12. We oppose the various forms of greed, corruption, selflessness, selfishness and laziness, bestowed by the Communist regime depriving people of the traditional way of life. The educational policy of the Serbian state must be based on examples of endowment, homework, generosity, modesty, charity, forgiveness and restitution with virtues that have adorned us for centuries. We also invite Serbian people around the world to disparage celebrations of any kind manifesting the so-called "National Liberation Struggle", which resulted in the persecuting and uprooting of the Serbian people and the Serbian Orthodox Church from centuries-old land in Kosovo and Metohija, in Croatia and other regions of Yugoslavia (this is the direct consequence of executing the resolution of 4th Congress of the Communist Party of Yugoslavia, held in Dresden in 1928).

13. In order to fulfill the obligations undertaken by the Organization of Serbian Chetniks "Ravna Gora" and to stay true to its characteristics in the patriotic struggle, it has to rejuvenate and increase membership, establish new chapters and modernize ideas of the Ravna Gora Chetniks. This will preserve the reputation of the Organization and will sound the Chetnik word loud and clear on all continents.

14. We call on our fraternal organizations in the emigration (MSC Ravne Gore, OSC Gavrilović Princip,

Association of Combatants KJV, OSC Kralj Petar II) to unite into one organization of Serbian Chetniks.

15. We condemn all the actions of those Serbian politicians and state officials who contribute to the recognition of Kosovo's independence. We demand their irrevocable resignation from their positions.

16. We ask the state of Serbia to start the process of transition to a parliamentary monarchy with the Karađorđević dynasty on the throne.

17. We petition the Serbian Orthodox Church to recognize the Leader of the 3rd Serbian Uprising General Dragoljub Draža Mihailović, a Holy Martyr, and proclaim July 17th a church holiday. We ask that the State of Serbia declare said date a national holiday. We appeal to U.S. President Joseph Biden and to the U.S. Congress to rescind the recognition of Kosovo and to finally engage in erecting a monument in Washington D.C. to our faithful ally during WWII, General Dragoljub Draža Mihailović.

18. We ask the State of Serbia to declare May 11th as the Day of Uprising in Serbia in WWII.

Resolution Committee

PRESIDENT SELAKOVIĆ ON DRAŽIN DAN JULY 17, 2021 Libertyville, Illinois, U.S.A.

Honorable Fathers, dear brothers and representatives from the Movement of Serbian Chetniks „Ravne Gore“, dear President of the Serbian National Defense brother Dragan Vujošević, dear President of Serbian Brothers' Help brother Aleksandar Radojević, dear Serbian youth and dear brothers and sisters,

POMAŽE BOG!

We all know why we gathered here today. To pay our respects to our Čiča Draža and his fighters. Today marks the 75th anniversary of the torturous execution of General Dragoljub Draža Mihailović by communist villains.

As an example of what it means to be a Chetnik, a good Serb and a patriot, we have two Chetnik veterans with us here today. Our čika Perica Sovilj and čika Mirko Vukelic, who fought for the venerable Cross and golden freedom under the command of General Draža, Vojvoda Djujic and Vojvoda Jevdjevic.

Knowing that even today, our greatest enemy, are these very same communists, the one and only proper way for us to reach final victory, brothers and sisters, is for every Serb to appear here where we are today every July 17th. Let us all be here together with our bishop, in front of these monuments and let us pray to God and pay our respects to Čika Draža, Vojvoda Momčilo Đujić, Vojvoda Pavle Đurišić and all those who have fallen from the Battle of Kosovo to this day.

On behalf of the Organization of Serbian Chetniks "Ravna Gora", thank you all for coming today, brothers and sisters, and especially thanks to our Serbian youth.

*With faith in God, liberty or death!
For one unified Greater Serbia!*

*Dragan Selaković
President, OSC "Ravna Gora"*

**ЦЕНТРАЛНА
УПРАВА
ОСЧ „РАВНА
ГОРА“ ЗА 2021.**

Почасни председник
Перица П. Совиљ

Председник
Драган Селаковић

1-ви потпредседник
Никола Мандић, мл.

**Регионални
потпредседници**
Ненад Чудић – Канада
Новак Деспић – Аустралија

Секретар
Душан Иванчевић

Благајник
Даница Пејновић

Надзорни оодбор
Србо Радисављевић, пред-
седник
Петар Милутиновић
Илија Катић

Уредник „Српских новина“
Милослав Самарџић

Админ. „Српских новина“
Никола Мандић, ст.

Редакциони одбор
Душан Иванчевић
Никола Мандић, ст.
Драган Селаковић
Милош Пушкар
Војислав Ђукић

Политички одбор
Перица П. Совиљ
Мирко Вукелић
Дане Покрајац
Душан Мандић
Драган Селаковић
Душан Иванчевић
Никола Мандић ст.
Небојша Ашанин
Предраг Бурсаћ
Душан Пејновић
Петар Свиляр
Никола Ђ. Мандић

Суд части
Душан Пејновић,
председник
Ђуро Иванчевић
Вукашин Савић

Омладински одбор
Данило Иванчевић, пред-
седник

Јован Селаковић
Милан Селаковић
Немања Ашанин
Стеван Милеуснић
Никола Радисављевић
Ненад Радисављевић

Чланови Централне управе

Небојша Ашанин
Милорад Васиљевић
Јелена Васиљевић
Драган Вујошевић
Војислав Ђукић
Ђуро Иванчевић
Милош Коњевић
Драган Иванчевић
Никола Иванчевић
Грујо Милинковић
Данило Радусин
Драган Спречо
Бошко Ожеговић
Стеван Милеуснић
Саво Ковачевић
Александар Узелац

**CENTRAL
ADMINISTRATION
OSC “RAVNA
GORA” FOR 2021**

Honorary President
Perica P. Sovilj

President
Dragan Selaković

1st Vice President
Nikola Mandić, Jr.

Regional Vice Presidents
Nenad Čudić – Canada
Novak Despić – Australia

Secretary
Dušan Ivančević

Treasurer
Danica Pejnović

Supervisory Board
Srbo Radisavljević, President
Petar Milutinović
Ilija Katić

Editor “Serbian Newspaper”
Miloslav Samardžić

Admin. „Serbian Newspaper“
Nikola Mandić, Sr.

Editorial Board
Dušan Ivančević
Nikola Mandić, Sr.
Dragan Selaković
Miloš Puškar
Vojislav Đukić

Political Board
Perica P. Sovilj
Mirko Vukelić
Dane Pokrajac
Dušan Mandić
Dragan Selaković
Dušan Ivančević
Nikola Mandić, Sr.
Nebojša Ašanin
Predrag Bursać
Dušan Pejnović
Petar Svilar
Nikola Đ. Mandić

Court of Honor
Dušan Pejnović, President
Đuro Ivančević
Vukašin Savić

Youth Committee
Danilo Ivančević, President
Jovan Selaković
Milan Selaković
Nemanja Ašanin
Stevan Mileusnić
Nikola Radisavljević
Nenad Radisavljević

Central Admin. Members
Nebojša Ašanin
Milorad Vasiljević
Jelena Vasiljević
Dragan Vujošević
Vojislav Đukić
Đuro Ivančević
Miloš Konjević
Dragan Ivančević
Nikola Ivančević
Grujo Milinković
Danilo Radusin
Dragan Sprečo
Boško Ožegović
Stevan Mileusnić
Savo Kovačević
Aleksandar Uzelać



Либертвил, Илиноис, САД

Libertyville, Illinois U.S.A.

Дражин-дан

DRAŽA DAY

Цар Николај II и његова породица су побијени од збуњених Руса пре 103. године. Генерал Михаиловић је убијен од збуњених Срба из истог разлога и од исте безбожне силе зване комунизам

It is known that Czar Nikolai II and his family were murdered by confused Russians 103 years ago. General Mihailović was murdered by confused Serbs for the same reason and by the same ungodly force called Communism

Дражин дан - спомен парастос, одржан је у суботу прије подне, 17. јула у Спомен парку код манастира Свети Сава у Либертвилу, у држави Илиноис. Чиновејствовали су прота Радован Јаковљевић, парох цркве Св. Ђорђа у Шерервилу, Индијана, о. Никола Радованчевић, парох цркве Св. Николе у Кадахеју, Висконсин, и ђакон Павле Старчевић из манастира Нова Грачаница. Спомен парастос је организовао Чикашки Месни одбор ОСЧ „Равна Гора“, под руководством председника МО Небојше Ашанина. О значају обележавања Дражиног дана, председник ОСЧ „Равна Гора“ Драган Селаковић одржао је кратак и вредан говор присутнима. Дражин дан у Чикагу био је један од многих широм света. Од Сиднеја до Њујорка, Срби су одали пошту Војводи Трећег српског устанка, обележавајући 75. годишњицу бруталног убиства ђенерала Михаиловића од руку југословенских комуниста.

Цар Николај II и његова породица су побијени од збуњених Руса пре 103. године. Генерал Михаиловић је убијен од збуњених Срба из истог разлога и од исте безбожне силе зване комунизам. Данас постоје они који желе индоктринирати слободни свет у вези са пропалим системом који се зове комунизам. Системом који нема милости за људски род. Системом који жели да пороби човечанство, као што је то чинио у прошлости и наставља да чини у данашњој Кини. Системом који не поштује нити се боји Бога. Системом који користи само криминалцима који га воде. Исти систем који је убио цара и његову породицу и скоро три деценије касније на годишњицу њиховог убиства, убио је и Чича Дражу. Убили су их због њихове љубави према Богу, свом људском роду и слободи! Цар и његова породица су проглашени свецима, светим мученицима. Ово су речи светог владике Николаја из његове чувене беседе у 1952. године; „Дража Михаиловић био је легендарна личност и за време свога живота, но његова мученичка смрт створила је око његовог имена ореол светог ратника. С временом тај ће ореол бивати све светлији, а име Дражино све славније“.

Велико ХВАЛА председнику Месног одбора Чикаго ОСЧ „Равна Гора“ Небојши Ашанину, и брату Драгану Спречи, за одржавање Спомен парка, за садњу и заливање цвећа код споменике Чика Дражи, Војводи Ђујићу и Војводи Ђуришићу; брату Драгану Селаковићу за спомен-венац; фамилији Спречо за жито, вино, воштеницу и погачу. Такође се унапред извињавамо и захваљујемо се свима који смо можда заборавили да споменемо.

СЛАВА ЧИЧИ И ХВАЛА МУ!



Дража Day memorial observance was held on Saturday before noon, July 17th in the Memorial Park at Saint Sava Monastery in Libertyville, Illinois. Officiating the parastos were Very Reverend Radovan Jakovljević, parish priest of St. George in Schererville, Indiana, Father Nikola Radovančević, parish priest of St. Nikola in Cudahy, Wisconsin and Decon Pavle Starčević of New Gračanica Monastery. Organizing the observance was the Chicago Local Chapter of the Organization of Serbian Chetniks “Ravna Gora” under the guidance of Local Chapter President Nebojša Ašanin. On the significance of the observance of Draža Day, OSC „Ravna Gora“ President Dragan Selaković gave a short and valued address to the participants. Draža Day in the Chicago area was one of many taking place around the world. From Sydney to New York City, Serbs paid tribute to the Leader of the Third Serbian Uprising marking the 75th anniversary of the brutal murder of General Mihailović at the hands of Yugoslav Communists.

It is known that Czar Nikolai II and his family were murdered by confused Russians 103 years ago. General Mihailović was murdered by confused Serbs for the same reason and by the same ungodly force called Communism. Even today, there are those who wish to indoctrinate the free world into a known failed system called Communism. A system that has no mercy for the human race. A system that wishes to enslave mankind, as it did in the past and continues to do so in current day China. A system that does not respect or fear God. A system that only benefits the criminals who run it. The same system that murdered the Czar and his family and almost three decades later on the anniversary of their murder, killed Čiča Draža. They were murdered because of their love towards God, mankind and freedom! The Czar and his family have been canonized as Saints, Holy Martyrs. In the words of Saint Bishop Nikolai from his famous speech in 1952; „Draža Mihailović was a legendary personality during his lifetime, but his martyrdom in death created around his name the halo of a holy warrior. Over time, this halo will become brighter, and the name Draža will become more and more famous“.

A big THANK YOU to the OSC „Ravna Gora“ Chicago Local Chapter President Neško Ašanin and brother Dragan Sprečo for maintaining the Memorial Park, planting and watering the flowers at the monuments of Čiča Draža, Voјvoda Đujić and Voјvoda Đurišić; brother Dragan Selaković for the memorial wreath, and; the Sprečo family for the žito, vino, candle and pogача. Also we apologize, and offer a big thank you to all we may have forgot to mentioned.

GLORY AND THANKS TO ČIKA DRAŽA!

Четнички јунаци

Војвода Ђоко П. Марић

Од стране ђенерала Драже Михаиловића проглашен је Ђоко Марић за команданта свих четничких одреда на тремећи Босне, Лике и Далмације. Ђоко Марић четује на Тремећи пуне двије године и тек 1947. године, након погибије брата Момчила и тројице командира чета из Момчиловог првог батаљона „Одреда Марића“, одлази тајним путем у Италију

Брат Ђоко Марић рођен је 5. маја 1915. године у српском устаничком селу Лички Тишковац, општина Срб, срез Доњи Лапац, Српска Лика, од честитих и поштених родитеља Петра и Стане Марић. Ђоко је имао и четири старија брата, Тривуна, Мирка, Момчила и Милана; и пет сестара: Драгу, Смиљу, Мику, Милку и Даницу. По завршетку средње школе (Трговачке академије) Ђоко се бавио трговачким пословима.

Одмах по проглашењу злочиначке НДХ 10. априла 1941. године, Ђоко напушта родни Тишковац и са оцем Петром и четири старија брата одлази у слободне српске планине. Ђоко је био један од организатора српског четничког устанка на тремећи Босне, Лике и Далмације 1941. године против хрватских фашиста званих „усташе“. На планини Чемерници основан је четнички пук „Краљ Петар II“ којим командује Пајица Омчикус велепосједник из Срба. Пајицу Омчикуса из засједе убијају комунистички изроди, који се појављују као саботери и разбијачи српског устанка.

За команданта пука „Краљ Петар II“ изабран је Ђокин старији брат Мирко, а за његовог замјеника Ђоко Марић. Године 1942. Мирко је проглашен у звање четничког војводе, од стране војводе Илије

Трифунуовућа Бирчанина, заједно са другим истакнутим командантима на Тремећи.

Војвода Мирко Марић погинуо је 7. септембра 1942. године. Иако најмлађи од браће, Ђоко Марић преузима команду пука „Краљ Петар II“ и успјешно уништава и прогони дивље хорде Павелићевих хрватских усташа и Брозове комунистичке бандите.

19. новембра 1941. год. одржан је српски народни сабор у историјским Црним потоцима, Доњи Тишковац, Лика. На сабору је проглашена Динарска четничка дивизија, за чијег је команданта изабран свештеник Момчило Ђујић, а за његовог заменика Бране Богуновић, командант пука „Гаврило Принцип“ из Бос. Грахова. Динарска четничка дивизија је у свом саставу имала шест пукова и два одреда. Један од организатора оснивања ДЧД је Ђоко Марић.

Наредбом Врховне команде почетком 1943. сви пукови су преформирани у бригаде, осим пука „Краљ Петар II“ који је преименован у „Одред Марић“, због поштовања према погинулом војводи Мирку Марићу. „Одред Марић“ су сачињавали претежно четнички борци са подручја Тишковца, Вагана, Растичева и околине.

9. децембра 1944. године у мјесту Мишљеновац код Лапца у



О аутору чланка

Чланак о Ђоки Марићу написао је учитељ Петар Муњас, 30. марта 2010, у Фениксу, Аризона, САД. Петар Муњас многе је године живео у Чикагу. Био је вишегодишњи уредник листа СЛОБОДА, органа СНО у Чикагу. Овај чланак послао ми је из Феникса, 30. септембра 2010 године. Петар Муњас написао је истину о храбром четничком команданту Ђоки П. Марићу. Марићев одред као самостална јединица, бевше најхрабрија јединица у Динарској четничкој дивизији.

После 27. јула 1941. године на Тремећи Босне, Лике и Далмације, проглашени су четнички пукови. Међу њима је проглашен и Пук Краља Петра II. За команданта је постављен Пајица Омчикус из Срба, Лика. Пајицу Омчикуса комунисти убише 1942. године. Команду над Пуком Краљ Петар II преузима Мирко Марић, брат Ђоке Марића. Мирко Марић гине несретним случајем 7. септембра 1942. године. Команду над Пуком Краљ Петар II тада пружа Ђоко П. Марић.

Почетком 1943. године четнички пукови преименовани су у четничке бригаде. Пук Краљ Петар II преименован је у четнички Одред "МАРИЋ", чији ће командант бити Ђоко Марић.

Девог децембра 1944. године у Мишљеновцу, близу Лапца, Лика, војвода Момчило Р. Ђујић проглашава летећу четничку бригаду од два четничка одреда и то Марићевог и Петровачког, чији командант беше војвода Мане Роквић. За команданта летеће бригаде војвода Ђујић поставља Ђоку Марића, а за његовог помоћника Славка Шљивара, команданта батаљона у петровачком одреду.

Та летећа бригада беше претходница целој Динарској четничкој дивизији, до Ријеке и Сушака, то јест до 7. јануара 1945. године. Ђоко се враћа за Лику са 25 четника из његовог одреда. Сви су били са аутоматским оружјем. Од њих 25, у логор Еболи, Италија, дошло је свега њих седам, на челу са Ђоком Марићем.

Петар Муњас пише да је на Ђокино место 1971. године дошао Мнлан Цвјетићанин. Милан Цвјетићанин је умро 7. јуна 1963. године. Маја 1971. године Ђоку је наследио Тодор Стањевић. То беше уједињење две четничке организације. Ђоко Марић беше председник Организације српских четника "Равна Гора" од 31 маја 1958. године до маја 1971. године. То је пуних 13 година.

Перица П. Совиљ

Лици војвода Ђујић проглашава летећу четничку бригаду састављену од два четничка одреда: „Одред Марић“ и „Петровачки одред“. За команданта новоформиране летеће бригаде војвода Ђујић поставља Ђоку Марића, да буде претходница цијелој Динарској четничкој дивизији све до Ријеке и Сушака. Прекаљени четнички првоборци под командом неустрашивог јунака Ђоке П. Марића воде непрестане борбе од 9. до 19. децембра 1944. год. крчећи пут Динарској четничкој дивизији.

Четнички јунаци Ђоке Марића уништавају бројчано надмоћније удружене комунистичко-усташке снаге око ријеке Коране и први прелазе набујалу ријеку Корану и отварају пут ДЧД преко Капеле у братску Гацку долину; у којој се састају са четничким јединицама војводе Доброслава Јевђевића.

На Божић 7. јануара 1945, када је обавјештен да ђенерал Драже не напушта земљу, Ђоко се враћа са

25 четника у Лику да продужи борбу против безбожних комуниста, који су поробили нашу земљу. Комунистичка књига, стр. 225, поред осталог каже:

„Према једном извору четнички командант Ђоко Мзрић, дошао је са 30 четника, почетком марта мјесеца 1945. године на територију Грачаца и Лапца да повеже и прикупи остатке четника и формира комитски „Одред Марић“. Та група бројала је око шездесет четника“.

Ђоко Марић и његови четници представљали су страх и трепет за новоуспостављену комунистичку власт широм Тремеће. Нападали су комунистичке потјерне јединице, вршили препаде на патроле комунистичке милиције и уништавали објекте у којима су се налазили комитети тзв. „народне власти“.

Од стране ђенерала Драже Михаиловића проглашен је Ђоко Марић за команданта свих четничких одреда на тремећи Босне,



Четнички одред Марић

Лике и Далмације. Ђоко Марић четује на Тронеђи пуне двије године и тек 1947. године, након погибије брата Момчила и тројице командира чета из Момчиловог првог батаљона „Одред Марића“, одлази тајним путем у Италију, а почетком 1951. године одлази у Америку и трајно се настањује у Милвокију, држава Висконсин.

Какви су борбени и национални квалитети Ђоке Марића и његовог одреда „Одред Марића“, најбоље говори свиједочанство четничког старјешине Богдана Л. Болте, ађутанта Прве грачачке четничке бригаде, који између осталог каже, у књизи „Грачачка четничка

бригада“, на страни 453:

„Марићи су били четници-хајдуци. У њима није било љигавости и неодређености, није било двоумљења и колебања. По своме елементу и националном духу они су били изграђени и оспособљени за одлучну борбу против свих непријатеља, коју су водили без компромиса. Дорасли политичком вртлогу Другог свјетског рата, они су као и остали јуначки борци ДЧД са развијеном заставом досљедно следили четничко гесло: „Слобода или смрт“.

Када се има у виду напријед изнијето, као и њихово борбено схватање о вођењу четничке борбе, која се морала водити на живот и смрт, и у којој се они нису штејели да у њој буду предњаци, онда се њихова побуда за самосталност може схватити и разумјети. Као што је у појединим четничким јединицама постојао рекордан број четника из једне куће, тако се, можда јединственим примјером, одликовала тим високим рекордом и кућа Марића из Личког Тишковца, пошто је из ње у четницима било пет браће на челу са оцем.

Овдје ваља истаћи и неколико храбрих и дисциплинованих старјешина у „Ореду Марић“: команданта батаљона Душана Ђумића, Момчила Марића, командире чета; Николу-Ницу Димића, Николу Бурсаћа и Николу Вјештицу. За њих се говорило да у борбама не узмичу, а борци других јединица ДЧД посебно су цјенили храброст и издржљивост, као и борбену вредност, Марићевих четника.

По своме одласку у емиграцију, Ђоко П. Марић не мирује. У новим условима бескомпромисно наставља своју четничку борбу. Он 22. августа 1951. са осталим четницима у Милвокију оснива четнички одбор за чијег је предједника изабран. 31. маја 1952. одржан је први четнички конгрес у Јужном Чикагу за предједника је изабран војвода Момчило Р. Ђујић, за почасног

предједника војвода Доброслав Јевђевић, а за потпредједника Ђоко П. Марић, који је уврштен у ред четничких војвода, још 22. марта 1943, указом Врховне команде и ђенерала Драже Михаиловића. Војводску титулу потврдили су му војводе Мане Роквић, Бране Богуновић, Ђуро Плећаш, Владо Новаковић, Радомир Ђедо Ђекић и Доброслав Јевђевић.

На конгресу маја мјесеца 1958. године за предједника Организације српских четника „Равна Гора“ изабран је Ђоко П. Марић, за потпредједника Томица Иванчевић, а за секретара мајор Младен Костић.

На дужности предједника ОСЧ „Равна Гора“ био је све до маја 1971. године када на његово мјесто долази мајор Милан Цвјетићанин (у ствари - Тодор Стањевић; исправка Перице Совиља).

Ђоко П. Марић носилац је златне медаље Милоша Обилића за храброст и одликован је орденом Карађорђевог звијезде за исказану ратну вјештину и успјешно командовање четничким јединицама

У погледу црквеног питања 1963. године Ђоко је био на челу одбора у Милвокију за одбрану Слободне Српске Православне Епархије за Америку и Канаду, бранећи владику Дионисија и слободно српско православно свештенство од безбожних насртаја југословенског комунистичког режима и њихових агената, који су роварили у емиграцији и СПЦ са циљем слабења српске националне и политичке борбе коју су водили српски четници, Српска народна одбрана и свештенство СПЦ на челу са епископом Дионисијем.

Ђоко Марић је био на челу демонстрација поред епископа Дионисија, приликом најављене

посјете комунистичког крвника Јосипа Броза Бијелој кући и предједнику САД Кенедију.

Посебно се мора подвући да је пуних четрдесет година, редовно о сопственом трошку издавао „Четничке новине“, чији је био главни уредник. У тим новинама своје мјесто могли су наћи сви истински родољуби српски, а посебну пажњу брат Ђоко посвећивао је борби српског народа у поробљеној отаџбини. То су у ствари биле једине новине у којима се поносно истицало четничко име у називу.

Многе генерације младих четника у отаџбини напајале су своју душу текстовима који су излазили у „Четничким новинама“ брата Ђоке Марића. Цијелога живота стајао је непоколебљиво на бранику вијечног српства и вјере светосавске, високо носећи четнички барјак слободе и остављајући иза себе дубоку бразду на српској националној њиви. Према ријечима свог саборца Перице П. Совиља, као такав, као борац, Ђоко је и умро.

Ђоко П. Марић носилац је златне медаље Милоша Обилића за храброст и одликован је орденом Карађорђевог звијезде за исказану ратну вјештину и успјешно командовање четничким јединицама.

Нека Господ и спас наш Васкрели Христос прими душу брата Ђоке у рајска насеља Небеске Србије, тамо гдје обитавају душе праведника и мученика Христових, међу српске витезове, краљеве, царе, војводе и војнике.

Амин! Подај Господе!

Петар Муњас

Јуначке груди Ђоке Марића

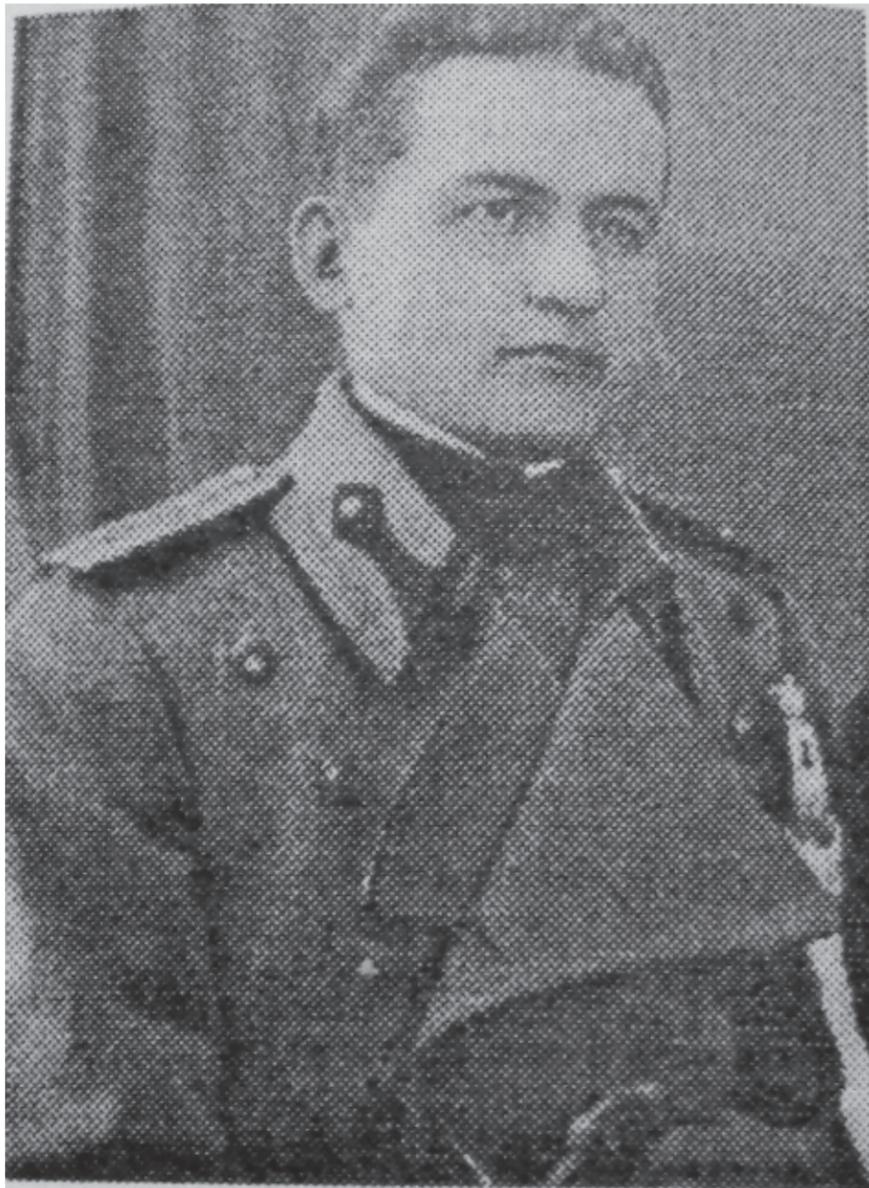
Јунацима попут тебе,
Припадају песме моје,
На уснама витезова,
Осмехнуте вазда стоје!
Вечно клечиш пред олтаром,
Вољенога српства твога,
Све си дао што си им'о
У кошницу рода свога.
Херојима попут тебе
Ја поклањам песме своје;
На грудима родољуба,
Понајлепше оне стоје!
Зато ево и ја хитам,
Да закачим строфе моје,
српским срцем родољуба,
на јуначке груди твоје.
Нек ти име див јунака
Вечно чува песма ова;
Нек ти венце славе плету
Поколења српска нова!

Петар Муњас

Заборављени четнички команданти

Мајор Милутин Матијашевић

Априлски рат га је затекао у Бенковцу, одакле се са својим пуком извукао у правцу Босне. Тамо га је затекао и 17. април – престанак ратних дејстава. Није му падало на памет да се преда, па је пешице дошао кући у Ђераћ. Био је један од оснивача Пожешког четничког одреда. Одликован је Карађорђевог звездом, Орденом Белог орла и медаљом Обилића за храброст



Милутин Матијашевић
као капетан прве класе

ПИШЕ: Ана ФИЛИПОВИЋ

Милутин Ж. Матијашевић рођен је 16. децембра 1910. године, у породичној задрузи Матијашевић у Ђераћу, Пожешки срез. У Пожеги је започео, а у Београду је завршио гимназију, тј до шестог разреда закључно, а затим се, 1929. године, уписао у Нижу школу Војне академије. Војну академију завршио је у периоду 1929-1932, као припадник 57 класе НШВА.

Прву службу имао је у Загребу. Потом је службовао у Сенти, скоро три године. Милутин Матијашевић стигао је у Бенковац 1940. године. У том малом моторизованом одреду био је ађутант код команданта пука. Априлски рат га је затекао у Бенковцу, одакле се са својим пуком извукао у правцу Босне. Тамо га је затекао и 17. април – престанак ратних дејстава. Није му падало на памет да се преда, па је пешице дошао кући у Ђераћ.

Први позив да се придружи четницима добио је од капетана Милоша Глишића, који му је послао писмо из Пожеге у Ђераћ. Повезао се са капетанима из Пожешког среза: Милошем Глишићем и Милошем Марковићем. Њих тројица су се одлучили да направе један четнички одред. Пожешки четнички одред формирали су капе-

тани: Милош Глишић, Милош Марковић и Милутин Матијашевић. Између себе су одредили да командант одреда буде Милош Глишић, начелник Штаба буде Милош Марковић, а официр за координацију Милутин Матијашевић. Милутин Матијашевић званично је у организацију, на чијем је челу био Дража Михаиловић, стигао 20. јуна 1941. године. У једном документу из 1943. године, капетан Милош Марковић наводи да је капетан Милутин Матијашевић у организацију Драже Михаиловића ступио у јулу 1941. године.

Уследио је устанак против немачке окупације, а затим и грађански рат између четника и комуниста. Пожешки четнички одред је био на главном удару у тим борбама, у којима је остао без муниције и друге војне опреме. Капетан Вучко Игњатовић нашао је решење у привременој легализацији свог одреда, па је, у том смислу, отишао у Београд и ступио у контакт са Недићевим апаратом. Ово је учинио у договору са пуковником Дражом Михаиловићем, јер је одред остао без оружја и готово без икакве муниције. То је било средином новембра 1941. године.

Почетком децембра 1941. године, ПЧО је ишао у чишћење терена Љубићког и Црногорског среза. У Пожегу су се вратили 11.

децембра. До 20. децембра очистио су Пожешки срез од остатака комунистичких снага. У том периоду, војни иследник у ПЧО био је капетан Милутин Матијашевић. После 20. децембра, наставили су то да раде по општинама у Ариљском срезу. Тада се већи део ПЧО, без команданта и Штабне чете, преселио на терен Ариљског среза.

До краја јануара 1942. године, снаге ПЧО-а су ојачане другим легализованим четничким одредима, и стигле су до леве обале реке Увац. Четници су интензивирали припреме за напад на целу територију под контролом комунистичких снага. У ноћи између 5 и 6. фебруара 1942. године, повела се велика борба и четници су ушли у Нову Варош, 6. фебруара 1942. године, око 16 часова. У ослобођењу Нове Вароши од комуниста посебно се истакао Милутин Матијашевић, тада пешадијски капетан II класе.

Ови догађаји пресудно су утицали на даљу животну биографију Милутина Матијашевића. Наиме, у Новој Вароши налазила се породица свештеника проте Јевстатија Караматијевића, који је заједно са својом децом приступио комунистима и напустио Нову Варош.

Сва ова партизанска идила распала се када су четници истерали комунисте из Нове Вароши и околине. У Новој Вароши су, од породице проте Караматијевића остали само протиница Јефимија и ћерка Бранка – Бака. Оне су напустиле своју кућу и прешле у кућу Бранкине тетке Савке и теча Дамјана Борисављевића, такође у Новој Вароши. У тој кући затекао их је и мајор Вучко Игњатовић, са посланим, 6. фебруара 1942. године, у вечерњим часовима, када је дошао да се усели у једну собу. Ту је организовао вечеру са официрима ПЧО и том приликом упознали су се Бранка Караматијевић и Милутин Матијашевић. Милутин Матијашевић се истински заљубио у Бранку Караматијевић. Већ је био одлучио да је запроси и о томе је разговарао са многим људима из Нове Вароши.

После убиства мајора Вучка Игњатовића, 26. јуна 1942. године, и хапшења мајора Милоша Глишића дошло је до распада ПЧО. Капетан Милутин Матијашевић повукао се у своје родно село Ђераћ и са собом повео своју Бранку Матијашевић.

Капетан Милутин Матијашевић остао је неангажован у периоду од лета до јесени 1942. године. То време искористио је да ради у породичној задрузи и уведе неку врсту официрске дисциплине у тешким ратним временима.

Прво помињање капетана Милутина Ж. Матијашевића у сачуваним документима из 1943. године, било је када га је капетан Обрен Ристовић, командант Пожешког корпуса, 5. марта 1943. године, предложио за одликовање „због на-

рочитог истицања у борби против партизана и на чишћењу терена од страног и других непријатеља...“ На основу овог предлога, ђенерал Михаиловић и краљ Петар II одликовали су капетана II класе Милутина Ж. Матијашевића – Златном медаљом Обилића, 14. августа 1943. године. Очигледно је да је капетан Матијашевић, у пролеће 1943. године, био изузетно ангажован на организацији Пожешког корпуса.

Бранка Матијашевић родила је сина, 20. јула 1943. године. По жељи Милутина Матијашевића, још за време трудноће, сину су дали име Душан.

„На своју иницијативу преузео је неколико још неангажованих војника у борби из Штабне групе Пожешког корпуса и предводећи их, повратио поколебане војнике на положај и сузбио непријатељске тројке. Ово његово залагање у критичном моменту борбе омогућило је одржавање положаја у четничким рукама, прелаз у општи напад и пребацивање непријатеља (комуниста) на леву обалу Лима“ (цитат из предлога за одликовање Карађорђевог звездом)

Пожешки корпус имао је велику битку са Немцима и љотићевцима на терену Сече Реке и околини, 23. септембра 1943. године. У предлогу за одликовање Карађорђевог звездом, који је ВК послао мајор Милош Марковић, 3. јуна 1944. године, наводи се улога капетана Милутина Ж. Матијашевића у овој борби:

„У Сечи Реци, 23. септембра 1943. године, наредио је отварање ватре из митраљеза на непријатеља који се у колони кретао ка варошици, те је на тај начин натерао непријатеља да прими борбу на отвореном пољу. У току даље борбе, када је непријатељ ипак успео да са једним делом својих снага уђе у варошицу, преузео је команду над једном групом војника Црногорске бригаде на њеном челу и на јуриш заузео Сечу Реку“. Непосредно после велике победе у Сеча Реци, Милутин Ж. Матијашевић унапређен је, 1. октобра 1943. године, у чин пешадијског капетана I класе.

Пожешки корпус, као један од елитнијих корпуса у оквиру ЈВ, прекаљен у неколико важних битка против комуниста, Немаца, љотићеваца и Бугара, и у овим операцијама увек је ишао међу првима напред. Тако је и капетан I класе Милутин Ж. Матијашевић, са

места начелника Штаба Пожешког корпуса, показао иницијативу и храброст током борби у јесен 1943. године против комуниста. У предлогу за одликовање Карађорђевог звездом, из јуна 1944. године, Милош Марковић, командант Пожешког корпуса, у вези ових борби је за Милутина Ж. Матијашевића написао следеће:

**Под још увек
неразјашњеним
околностима, мајор
Милутин Ж. Матијашевић
убијен је, без суда од
комуниста, код места
Радоина (данас Радоинско
језеро), у мају 1945. године.
Баш негде у том периоду,
мајор Милутин
Матијашевић добио је и
другог сина Зорана, из
брака са Бранком
Матијашевић. Бранка је
родила Зорана
Матијашевића, 20. маја
1945. године**

„У борби са непријатељима, 30. октобра 1943. године, на Црном Врху код Прибоја, када се поколебало лево крило I Милешевског корпуса, због напада непријатељских тројки са бока, на своју иницијативу преузео је неколико још неангажованих војника у борби из Штабне групе Пожешког корпуса и предводећи их, повратио поколебале војнике на положај и сузбио непријатељске тројке. Ово његово залагање у критичном моменту борбе омогућило је одржавање положаја у четничким рукама, прелаз у општи напад и пребацивање непријатеља на леву обалу Лима“.

Већ почетком нове године, 25. јануара 1944. године, капетан Милош В. Марковић доставио је ВК оцену рада својих најближих сарадника. На тој листи налази се 12 официра и подофицира. На месту бр. 2 налази се име Милутина Ж. Матијашевића. Капетан Марковић је за Матијашевића написао:

„Милутин Ж. Матијашевић, пешадијски капетан I класе, начелник је Штаба Пожешког корпуса. Одликован је медаљом Обилића за храброст. У организацији Равногорског покрета је од јула 1941. године. Лично, и као командант, храбар, умешан и способан за вођење јединица у борби. Организаторске способности су му врло добре, умешан је и тактичан. Поседује моралне особине, карактера је светлог, строг је, правичан и дисциплинован. Без мана је и порока. Ожењен је. У свему је служио за пример. Против неправди борио се без компромиса. Што се тиче физичке способности, болестан је на плућима, али је издржљив“.

У својој депеши, од 3. јуна 1944. године, Милош Марковић командант Пожешког корпуса, доставио је ВК предлог за одликовање Милутина Ж. Матијашевића, капетана I класе и начелника Штаба Пожешког корпуса. У прилогу, Марковић је навео и разлог:

„Милутин Ж. Матијашевић, капетан од 1. октобра 1943.г. у Равногорском покрету је од 20. јуна 1941. год.; на месту начелника Штаба Пожешког корпуса. Предложен је за одликовање Карађорђевог звездом са мачевима I реда...“ А потом је навео три борбе у којима се Матијашевић истакао официрским способностима и храброшћу, а које смо већ цитирали у претходном делу: ослобађање Нове Вароши од комуниста, 6. фебруара 1942. го-



Милутин Матијашевић
као титомац Војне академије у Београду

дине; борба против Немаца и љотићеваца, у Сеча Реци, 23. септембра 1943. године; борба са комунистима на Црном Врху код Прибоја, 30. октобра 1943. године.

Краљ Петар II је, на предлог ђенерала Михаиловића, 10. јуна 1944. године, одликовао капетана I класе Милутина Ж. Матијашевића ордемом Белог орла са мачевима.

**Мајор Милутин Ж.
Матијашевић, један од
најпознатијих официра у
војсци Драже
Михаиловића, са терена
среза Драгачевског, живот
је завршио на терену среза
Златарског, где је и
показивао своје најбоље и
највеће официрске врлине,
током Другог светског
рата**

У лето 1944. године, ђенерал Михаиловић је оформио Групе јуришних корпуса. Командант Петог јуришног корпуса у оквиру Четврте групе јуришних корпуса постао је мајор Милош Марковић. Зато је на место команданта Пожешког корпуса морао да постави заступника команданта, и одлучио се да на то место постави Милутина Ж. Матијашевића. Капетан I класе Милутин Ж. Матијашевић унапређен је у чин мајора, на Видовдан, 28. јуна 1944. године. Наредбом начелника Штаба Врховне команде, од 8. августа 1944. године, званично је и потврђено да је Милутин Ж. Матијашевић унапређен у чин активног пешадијског мајора. Мајор Милутин Ж. Матијашевић остао је командант Пожешког корпуса до самог краја те војне формације.

На Ивањдан 7. јула 1944. године испред цркве у селу Горобилје мајор Милутин Матијашевић упознао је своју супругу Бранку са ђенералом Дражом Михаиловићем.

Мајор Милутин Матијашевић учествовао је у борбама на Јеловој Гори, почетком септембра 1944. године, као и у низу мањих битака, пре и после тога, против главнине

комунистичких снага...Већ у другој половини септембра, четници су поново успели да се стабилизују у овом крају Србије. Главнину комунистичких снага Броз је послао према Београду. После пробијања главнине четника из Шумадије преко немачких линија, које су чиниле формације немачких снага које су се повлачиле са југа Европе, велики део четника је стигао у ариљски и драгачевски крај. То је дало прилику мајору Милутину Матијашевићу да, у неколико наврата, дође до своје куће у Ђераћу, крајем октобра 1944. године.

За Босну се повлачио, у новембру 1944. године, заједно са Пожешким корпусом, као и Групом корпуса Горске Краљевске гарде, под командом потпуковника Николе Калабића. Прошао је целу Босанску Голготу и успео да дође у висину Зеленгоре и Сутјеске, где су четници, по замисли Драже Михаиловића, требали да поново уђу у Србију. У том периоду је заробљен. Комунисти су групу у којој се налазио и мајор Матијашевић, повели према Ужицу, како би им тамо, наводно, било суђено. Под још увек неразјашњеним околностима, мајор Милутин Ж. Матијашевић убијен је, без суда од комуниста, код места Радоина (данас Радоинско језеро), у мају 1945. године. Баш негде у том периоду, мајор Милутин Матијашевић добио је и другог сина Зорана, из брака са Бранком Матијашевић. Бранка је родила Зорана Матијашевића, 20. маја 1945. године. Врло је тешко данас сазнати да ли је мајор Матијашевић у том тренутку био жив.

Мајор Милутин Ж. Матијашевић, један од најпознатијих официра у војсци Драже Михаиловића, са терена среза Драгачевског, живот је завршио на терену среза Златарског, где је и показивао своје најбоље и највеће официрске врлине, током Другог светског рата. Иза себе је оставио потомство: синове Душана (1943-2007) и Зорана (1945-2019). Место његовог гроба и данас је непознато. Нека му ова кратка биографија буде свећа-памћеница.



Ђенерал Дража са Драгачевцима, почетком 1944. године

British History on General Mihailovic and Josip Broz Tito (1)

About John Cripps' article

This is how Cripps ends the description of the first year of the war: "A letter from MI6 to MBb reveals that their view, probably formed from the decrypts, was that Mihailovic's forces appeared to be fighting the communists rather than the Germans and that if that were true it was unlikely that the revolt could be maintained. The first doubts about Mihailovic were already setting in."

By Miloslav SAMARDZIC

Up until now we only knew about the fact that throughout the Second World War, the British were intercepting and reading German radio dispatches ciphered with the help of "Enigma", a machine Wehrmacht regarded as fully reliable.

Now, we are learning that the British success was mediocre and that only a small part of German messages was decoded. With respect to the Balkans, the only decoded messages were those that favoured Churchill's political agenda of abandoning the Yugoslav King, army and the government in favour of the armed forces of the illegal Communist Party of Yugoslavia. In other words, the reports that speak of the alleged great contribution of the Partizans to the Allied victory, but not those that pointed to a different state of affairs.

This we learn from John Cripps' article "Mihailovic or Tito: How the Codebreakers Helped Churchill Choose". That article appeared in the anthology *Action This Day* (Michael Smith, ed., Bantam Press, London, 2001).

1.

Cripps begins his article with two false premises: that the Yugoslav army surrendered unconditionally on April 17, 1941, and that by the end of the same year "two resistance movements" were formed. To his credit, he does mention that the British government recognized as its Yugoslav counterpart the movement with the Minister of Defense Draza Mihailovic at its head.

However, Cripps fails to disclose that we are dealing with legal institutions of the Kingdom of Yugoslavia, and that the "other resistance movement" is represented by the armed forces of the illegal Communist party of Yugoslavia (CPY). Thus we are left without an explanation as to why, by 1941, the British had placed the two on equal footing: legal institutions of a sovereign European state and a revolutionary group whose *raison d'être* lay in the destruction of the former. Also, why were they concerned who provided more resistance against the Germans when it is clear that supporting a revolution in the midst of a war diminishes the fighting ability of both the people and the state? Even though Cripps doesn't write about it, it may prove helpful to remember that Camp X was established by the British in Canada in the spring of 1941. Among the recruiters there were communists from the Yugoslav Kingdom, mainly participants of the Spanish Civil War who were later sent back to Yugoslavia. It would have been more logical to have recruited and trained the 1500 Yugoslav soldiers, non-commissioned officers and officers who were at their disposal having taken refuge in Egypt following the April War, rather than communists. It is noteworthy that one

of the instructors at Camp X was Colonel William Bailey, the head of the British Military Mission to the Supreme Command of the Yugoslav army, who from 1942 onwards systematically made life of general Mihailovic difficult.¹

It is important to mention that while the British were gathering "the Spanish fighters", the Germans were doing the same thing in occupied France, at Camp Grasse. The Gestapo was in charge of this operation, aided at that time by the Comintern. In the spring of 1941, the Gestapo returned a group of a few hundred communists back to Yugoslavia.²

There are consequences in accepting the term "two resistance movements", as there were consequences for an early support of the Yugoslav communists. Cripps doesn't only speak about the events that happened in the beginning of 1941, he also discusses the years of 1942 and 1943. For instance, he questions the accuracy of the events of June 1942 when Major Davidson, head of British Military Intelligence, informed Churchill that the Partizans were "extremists and thugs". In the autumn of 1943 Churchill decided to transfer all support to the "thugs", despite knowing that "Yugoslavia will become a communist state after the war".

Cripps rejects the influence of the "incriminating report" made by a communications officer at the headquarters of the Partizan Commander – Fitzroy Maclean. Maclean was perhaps the only British "weasel officer" during the war. A politician by trade and Churchill's comrade, Maclean was promoted overnight from a Captain in reserve directly to Brigadier general. Later he was sent to Broz's camp that was buzzing with officers of that type. He accepted everything the communists had told him and soon, Churchill received a firsthand report with an exaggerated number of Partizan fighters (200,000) and their even more exaggerated successes. Maclean also never failed to write the contrary when the Chetniks were in question. Cripps insists that Churchill was aware of the falsity of these reports. However, the British Premier presented Maclean's report as crucial evidence in order to mask the real source of information – ciphered German dispatches decoded by the Secret Service at Bletchley Park.

In the same manner, Cripps rejects the theory about Soviet officers present in the British ranks, especially in reference to the Cairo branch of SoE. However Churchill not only knew about it, he made sure that certain crucial information was never received and we can assume that the decoded German messages were most crucial in Churchill's decisions. This was kept as a high priority secret until the year 2000 when deciphered messages became available at the British national archives and served as the basis for Cripps' work.

2.

Every morning Churchill received all of the vital German dispatches. These included daily reports of the Command for the Southeast to Berlin, the communications between certain German commands in the Balkans, communication reports between German and Italian commands, reports from the German air-force and German military intelligence Abwehr, and information on the Security Services in charge of the Gestapo. However, Cripps states that the British also received the "local traffic between the Chetnik, Partizan and Croatian units" and the German reports on the intercepted and decoded Chetnik and Partizan radio dispatches.

Cripps does not give any details about the Chetnik system of communication. On the basis of German documents, published by Ivan Avakumovic, as well as according to the Chetnik documents from the military archives in Belgrade, we know that the best German wiretapping unit "Vod Volni" successfully deciphered about 4% of Chetnik radio dispatches. More precisely, from July 1942 until July 1943 this unit intercepted 17,067 Chetnik radio messages, and successfully deciphered 731 of them.³

Cripps begins the description of the year 1942 with "It seemed that for at least the foreseeable future there would be little resistance to the Axis from either the Chetniks or the Partizans. However, decrypts in early 1942 revealed that the Partizans were carrying on the fight." The truth is that in the regions west of Drina River, to which this quote refers, the Germans were not worried about the Partizans throughout entire 1941 and the beginning of 1942, they were concerned about the Chetniks. "Chetnik movement is spreading throughout the entire sector between Sava River and the German/Italian demarcation line", it is stated in the report dated November 4 by the German plenipotentiary in Zagreb, General von Horstenau.

By all means there were more exchanged messages, since this was the basic means of communication among Mihailovic's units. At the end of this period, in May 1943, Mihailovic made the use of double or English codes mandatory. There is no evidence of the Germans getting a hold of any of those messages.

For a long time the communists had only two radio stations for com-

munication with Moscow and had no knowledge of ciphering, which made it easy for the Germans to decipher whatever they intercepted. Tito and the separatist Slovenian Communist Party maintained communications with their masters in Moscow and the Comintern.⁴

According to Cripps, this tie remained until the Comintern collapsed in June 1943. In other words, the British were always aware that the Yugoslav communists were Stalin's supporters. Cripps cites that "the subservience of Tito to Dimitrov was confirmed."

According to Cripps, in the summer of 1941, Abwehr reports referred to attacks on railway lines and confirmed that "...Serbs were being shot by the Croats". This was confirmed by all Serbian sides; however the British always maintained the contrary. In early August the first reports about the insurrection, that is, about the killings of Germans were received. The reports continued throughout September and the Germans were prepared to deny them.

Cripps writes: "This report was sent to Churchill, who underlined these words in red." However it remains unclear who were the insurgents, and who was their leader; but not for the Germans – they knew and needed no explanations. During the Summer they identified Colonel Mihailovic as the "band leader" and a typical sentence in their reports ran like this: "The command is in the hands of Serbian officers".⁵

The British erroneously concluded that the "Germans used four divisions" in order to stifle the insurrection. In reality, following the April War, the Germans used four divisions in the Serbian provinces of the Kingdom and by September 1941, they brought additional two and a half divisions.

This is how Cripps ends the description of the first year of the war: "A letter from MI6 to MBb reveals that their view, probably formed from the decrypts, was that Mihailovic's forces appeared to be fighting the communists rather than the Germans and that if that were true it was unlikely that the revolt could be maintained. The first doubts about Mihailovic were already setting in."

Cripps begins the description of the year 1942 with "It seemed that for at least the foreseeable future there would be little resistance to the Axis from either the Chetniks or the Partizans. However, decrypts in early 1942 revealed that the Partizans were carrying on the fight." The truth is that in the regions west of Drina River, to which this quote refers, the Germans were not worried about the Partizans throughout entire 1941 and the beginning of 1942, they were concerned about the Chetniks. "Chetnik movement is spreading throughout the entire sector between Sava River and the German/Italian demarcation line", it is stated in the report dated

November 4 by the German plenipotentiary in Zagreb, General von Horstenau.⁶

In December of 1941 the Germans issued a bounty for Mihailovic, offering 200,000 dinars. After German soldiers crossed the Drina River, they were provided with Mihailovic's photos, with promises of additional rewards for his head. In the order for the attack on the insurgents in eastern Bosnia, the German command in 1941 made the following list of enemies: Mihailovic's men, Dangic's Chetniks, and the communists.⁷

The Germans believed that there were more Chetniks than the Partizans in that region (appr. 20,000 to 6000). In their documents, Mihailovic was mentioned more often than Major Jezdimir Dangic, the commander for East Bosnia or Captain Dragoslav Racic, who was the commander of Cer brigade, the strongest unit sent to aid Dangic.⁸

The Germans mentioned Racic when he was fighting on the east side of the Drina, along with some other Chetnik officers. For example, they put on their wanted list two tank drivers, sub-lieutenant Dragomir Topalovic and Zarko Borisic, who operated tanks confiscated from the Germans.⁹

On the other hand, German documents do not mention Broz or his commanders, making Cripps' conclusion that it was the Partizans and not the Chetniks who continued to fight at the beginning of 1942 rather odd.

3.

As the year was progressing the Germans kept recording confrontations with "Dangic" Chetniks" and the collaboration between the Ustashe and the Partizans. According to Cripps' article, the British codebreakers also missed these German reports. Here are a few radiograms of general Paul Bader, commander of Serbia and East Bosnia, to the commander of the Southeast.

– 20, april 1942: "It seems that an agreement has been reached between Croatian Communists, the Ustashe and the advancing parts of the proletarian brigade from Montenegro, according to which these groups are not fighting each other."¹⁰

– 31, March 1942: "The Ustashe, local Partizans and the gangs from Montenegro are fighting alongside each other against the forces under Dangic' command."¹¹

– 10, april 1942: "It appears that the Chetnik group under Dangic's command is completely defeated in the battles against the Croatian army and the Ustashe in collaboration with Communists, so that now Dangic can only achieve local successes."¹²

The Germans recorded the outcome of this collaboration: "Croatian Ustashe and Muslim units slaughtered a large number of refugees who were hurrying towards Drina, throwing some in the river."¹³

The British were unaware of the communist documentation because their messages were carried by couriers. "We think that the brigades are needed urgently, not to be engaged in the fight against the Ustashe, but against Racic's officers and their gendarmes", wrote the commander of the Birchanski Partizan unit and Broz's assistant in March of 1942. Broz wrote to his commanders of the 1st and 2nd Proletarian brigades on March 29, that their arrival in eastern

Bosnia had "negative effects, since it took place at the time when the Chetnik units fought the Ustashe beside Han Pijesak."¹⁴

Cripps only states the following: "With the onset of Spring, the Partizans continued their resistance." The summer of 1942 he describes in the following way: "Von Horstenau also reported that by August the Partizans had seized control of a large area of Croatia, centered on the town of Livno (at its largest, the area they controlled was about the size of Switzerland), and that the Croats would be unable to retake it."

Although not revealed by decrypts, Tito was present and in charge of the area. Reports were received of continued sabotage and clashes between the Partizans and the Axis. On 23 August, General Davidson wrote that the bulk of resistance activity was being carried out by the Partizans, but that, in his view, Mihailovic was preserving his forces "to do their part when a general uprising could be staged".

As the year was progressing the Germans kept recording confrontations with "Dangic's Chetniks" and the collaboration between the Ustashe and the Partizans. According to Cripps' article, the British codebreakers also missed these German reports

Cripps does not say that Livno is located in Bosnia, or that Hitler awarded Bosnia to Croatia. It is also unusual that he uncritically uses the data about the comparison of the Partizan territory to Switzerland. Only by the end of that year, the "Bihac republic," at its zenith expanded to 22,500 square kilometers, which is only half the size of Switzerland. This fact was brought up in the report of December 26, 1942 by General Fortner, commander of the German 718th Division, the unit which bordered Partizan-held territory at that time.¹⁵

By the Summer of that year, "Bihac republic" was much smaller.

Contrary to documentation that Cripps was presented with at the British national archives, General Fortner reported that the Partizans were, in fact, avoiding confrontations with the Germans whenever possible. Instead they concentrated on the newly formed Independent State of Croatia (NDH), but did not have any significant confrontations with them either. According to Cripps, there was only one massive battle initiated by some resistance movement in the summer of 1942 in Foca, where the Chetniks, after a long struggle, overpowered the Axis garrison (Croatian and Muslim). However, this series of German reports was missed by the British code-breakers.¹⁶

In orders to his commanders, Broz uses the term "feigned clashes" when referring to arranged battles between Croats and the Partizans, where the Croats would formally fire their weapons and then allow the Partizans to occupy the abandoned towns.¹⁷

That is why the statement that the Croats were not able to recover some of their territory, is only partially true. Fortner's reports however seem to be much more reliable. For example, here is an extract from his report dated October 12, 1942:

"The organization and the arming



Captain Katvic, of the Brandenburg Division, examines a captured Chetniks

of various brigades of this Soviet republic have made aweinspiring advances. The main suppliers of weapons are the Croatian armed forces and the Ustashe, whose crews regularly permit disarming without any resistance if attacked with force. When they flee they leave behind both their heavy equipment and sometimes even their rifles."¹⁸

The fact that British code-breakers, as we have seen, did not intercept German reports about the collaboration between the Partizans and the Ustashe in the beginning of 1942, nor that British agents had any clue about the pre-war collaboration between these groups does not benefit Cripps' view.

Therefore, we can say that Cripps' descriptions of the events he refers to at the end of 1942 seem to be completely at odds with the transcripts of decoded German messages. As a result of presumed Partizan resistance, the British decided to send Colonel William Bailey to assist Bill Hudson, their officer at Mihailovic's supreme command. Bailey was expected to give advice on "whom to support", along with information "on the differences between Mihailovic and Tito". Thus, long before the decisive year of 1943, the British were only formally in a dilemma as to whether to collaborate with the Kingdom of Yugoslavia or to bring the "thugs" to power.

ENDNOTES:

1. For more details, see: David Stafford, "Camp X - SOE School for spies".

2. Among the communists the Gestapo transferred to Yugoslavia in the Spring of 1941 were Tito's future division and army commanders, Peko Dapcevic and Kosta Nadj [L. and Ž. Knežević, *Sloboda ili smrt* (Liberty or Death), Seattle 1981, p. 761; also, Ž. Djordjević, *Istinom za Srbiju, Jagodina 2004*]. About the camp at Grasse, the Serbian public learned of it mainly through photographs made by Aleksandar Stojanovic and preserved by one of his comrades from Nis. There are four photographs, three shot in the camp, and the fourth showing Stojanovic's group crossing a border on its way to Yugoslavia [M. Samardžić, *Saradnja partizana sa Nemcima, ustašama i Albancima* (Partisan Collaboration with Germans, Ustashi, and Albanians) Kragujevac 2016; two of the four photographs are included in the aforementioned book.

3. I. Avakumovic, Mihailovic in the Light of German Documents, London 1969, p. 66.

4. For example, in December 1943 Mihailovic's command in the Stari Ras sector sent to the Supreme Command deciphered dispatches of the 2nd Proletarian Division containing information about its planned operational activities (Military Archive, Belgrade, Chetnik Archive, K-279, per. 6p. 9/1).

5. Sentence from the report of the commander of the German 717th Division on October 10, 1941 (Avakumovic, op. cit., p. 24)

6. Collection of documents and facts about the national liberation war of the peoples of Yugoslavia, Vol. 12, Book 2, p. 1.047, Belgrade 1976.

7. Ibid, p. 14.

8. Ibid, p. 1.028.

9. K. Nikolić, *Istorija ravnogorskog pokreta*, Vol. I, p. 160, Belgrade 1999.

10. I. Avakumović, op. cit., p. 44.

11. Ibid.

12. I. Avakumović, op. cit., p. 45.

13. Collection, op. cit., Vol. 12, Book 2, p. 274-275, Belgrade 1976.

14. For the letter of the commander of the Birčan detachment, see: S. Krakov, *General Milan Nedić*, Vol. II, p. 123, Munich 1968. Also, Collection, op. cit., Vol. 4, Book 4, pp. 69-70, Belgrade 1952. For Tito's letter, see: S. Krakov, op. cit., p. 127. Also, Collection, op. cit., Vol. 4, Book 3, p. 258, Belgrade 1952.

15. Collection, op. cit., Vol. 12, Book 2, p. 952, Belgrade 1976.

16. I. Avakumovic, op. cit., p. 56.

17. Collection, op. cit., Vol. 2, Book 2, p. 10, Beograd 1954. Tito's "feigned attack" order of July 2, 1943.

18. Collection, op. cit., Vol. 12, Book 2, p. 778.

*Translated by: Nenad Vojvodic
Edited by: Anastassia Pronsky-Stojanovic*

To be continued

ДРАЖИН ДАН / DRAŽIN DAN

17. јул 2021. / July 17, 2021

Либертвил, Илиноис С.А.Д. / Libertyville, Illinois U.S.A.



Ђакон Павле Старчевић, о. Никола Радованчевић и прото Радован Јаковљевић
Đakon Pavle Starčević, Rev. Nikola Radovančević and Very Rev. Radovan Jakovljević



Чланови Омладинског одбора
Members of the Youth Board



Пред. Селаковић, ђика Перица П. Совиљ, Вукашин Савић и МО Пред. Небојша Ашанин
Pres. Selaković, đika Perica P. Sovilj, Vukašin Savić and LC Pres. Nebojša Ašanin



Сек. Иванчевић, Пред. Селаковић, ђика Мирко Вукелић, Даница Иванчевић и ђика Перица П. Совиљ
Sec. Ivančević, Pres. Selaković, đika Mirko Vukelić, Danica Ivančević and đika Perica P. Sovilj

